

Instrukcja sporządzania Studium wykonalności oraz Modelu finansowego przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW

Program priorytetowy: Zeroemisyjny system energetyczny. Digitalizacja Sieci Ciepłowniczych („Program”)

I. Informacje ogólne

1. Studium Wykonalności stanowi rozszerzenie i uzupełnienie informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia, które wypełniane są w Generatorze wniosków o dofinansowanie (zwanym dalej „GWD”).
2. Studium Wykonalności składa się z dwóch części:
 - a) Studium wykonalności – część opisowa (zwana dalej „SW”),
 - b) Studium wykonalności – część obliczeniowa (zwana dalej „Model finansowy”).
3. W GWD obydwie części Studium wykonalności, o których mowa w pkt. powyżej stanowią osobne załączniki.
4. Część opisowa Studium Wykonalności, o której mowa w pkt. 2a powyżej, przesyłana jest NFOŚiGW w wersji elektronicznej przy użyciu GWD w formie dokumentu tekstowego (przykładowe formaty: .pdf, .doc, docx, itp.). Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte są w dalszej części niniejszej instrukcji (patrz cz. II).
5. Część obliczeniowa Studium Wykonalności, o której mowa w pkt. 2b powyżej, przesyłana jest do NFOŚiGW w wersji elektronicznej przy użyciu GWD w formie aktywnego modelu finansowego (arkusz kalkulacyjny, przykładowe formaty: xls, xlsx, itp.). Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte są w dalszej części niniejszej instrukcji (patrz cz. III).

II. Studium Wykonalności – część opisowa

1. Część opisowa Studium Wykonalności sporządzana jest w postaci odrębnego dokumentu.
2. Zakres części opisowej:

1. Informacje o Wnioskodawcy. 1.1. Forma prawna i struktura własnościowa.1.2. Przedmiot działalności.1.3. Historia.1.4. Doświadczenie Wnioskodawcy w realizacji innych przedsięwzięć.1.5. Plany na przyszłość.2. Opis przedsięwzięcia. 2.1. Cel, opis i zakres rzeczowy przedsięwzięcia.2.2. Analiza techniczna i technologiczna.3. Analiza alternatywnych rozwiązań. 3.1. Charakterystyka alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, techniczno-technologicznych i organizacyjnych.3.2. Ekonomiczne, finansowe i ekologiczne porównanie rozważanych rozwiązań alternatywnych.4. Plan wdrożenia przedsięwzięcia. 4.1. Struktura organizacyjna jednostki odpowiedzialnej za wdrażanie przedsięwzięcia (jeżeli dotyczy).4.2. Niezbędne działania instytucjonalne i administracyjne.4.3. Przygotowanie do realizacji przedsięwzięcia (stan wynikający z uzyskanych decyzji/pozwoleń).4.4. Harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięcia.5. Finansowanie przedsięwzięcia. 5.1. Analiza zdolności Wnioskodawcy do obsługi planowanego zadłużenia związanego z realizacją przedsięwzięcia.5.2. Planowane koszty całkowite przedsięwzięcia. 5.2.1. Koszty kwalifikowane5.2.2. Koszty niekwalifikowane5.2.3. Podatek VAT

- 5.3. Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia¹.
 - 5.3.1. Środki własne.
 - 5.3.2. Środki NFOŚiGW – warunki dofinansowania proponowane przez Wnioskodawcę: forma wypłaty wraz z uzasadnieniem (zaliczka/refundacja), okres wypłat i spłat, karencja, oprocentowanie, typ i forma zabezpieczenia zwrotu/spłaty wnioskowanego dofinansowania²
 - 5.3.3. Zewnętrzne źródła finansowania – warunki finansowe (okres wypłat i spłat, karencja, oprocentowanie, itp.), w tym: typ i forma zabezpieczenia zwrotu wnioskowanego dofinansowania.
6. Analiza finansowa³.
 - 6.1. Analiza bieżącej sytuacji finansowej Wnioskodawcy (na podstawie sprawozdań finansowych/budżetowych za 3 ostatnie lata obrachunkowe).
 - 6.2. Założenia i metodyka analizy finansowej.
 - 6.3. Analiza popytu/podaży.
 - 6.4. Prognoza przychodów operacyjnych.
 - 6.5. Prognoza kosztów operacyjnych.
 - 6.6. Analiza zapotrzebowania na kapitał obrotowy.
 - 6.7. Prognoza rachunku zysków i strat, w tym:
 - 6.7.1. Prognoza przychodów i kosztów operacyjnych wyodrębnionych dla przedsięwzięcia.
 - 6.7.2. Prognoza rachunku zysków i strat Wnioskodawcy.
 - 6.8. Prognoza bilansu Wnioskodawcy.
 - 6.9. Prognoza rachunku przepływów pieniężnych Wnioskodawcy.
 - 6.10. Analiza wskaźników efektywności finansowej (IRR, NPV) przedsięwzięcia.
 - 6.11. Ocena wykonalności i trwałości finansowej⁴.
 - 6.12. Ocena wyników analizy finansowej i analizy wskaźnikowej (wybrane zgodnie ze specyfiką branży, rodzajem prowadzonej sprawozdawczości finansowej wskaźniki obrazujące bieżącą i prognozowaną sytuację finansową Wnioskodawcy).
7. Ocena ryzyka.

III. Studium Wykonalności – część obliczeniowa (Model finansowy)

1. Część obliczeniowa powinna zostać sporządzana w formie aktywnego modelu finansowego, w arkuszu kalkulacyjnym (przykładowe formaty: xls, xlsx, itp.), posiadającym odrębnie ujęte założenia, obliczenia i wyniki.
2. Poszczególne skoroszyty (zakładki) arkusza kalkulacyjnego powinny być powiązane ze sobą aktywnymi formułami, tak aby można było prześledzić poprawność przeprowadzonych obliczeń,
3. Budowa i funkcjonalność modelu finansowego powinna zapewnić spójność i ciągłość prognoz finansowych.
4. Arkusz kalkulacyjny nie powinien być chroniony i posiadać ukrytych skoroszytów.
5. Wypełnianie tabel finansowych zawartych we wniosku o dofinansowanie nie zastępuje sporządzenia aktywnego modelu finansowego. Tabele finansowe zawarte w GWD służą wyłącznie do prezentacji wyników obliczeń przeprowadzonych w Modelu finansowym.

IV. Dodatkowe objaśnienia do sporządzenia Studium Wykonalności z uwzględnieniem specyfiki Programu

1. Przedstawiony w Studium Wykonalności zakres analizy finansowej może być rozszerzany przez Wnioskodawcę odpowiednio do charakteru i/lub struktury techniczno-technologicznej i/lub struktury prawno-finansowej przedsięwzięcia.
2. Analiza popytu/podaży powinna zostać sporządzona w oparciu o analizę rynku Wnioskodawcy, tj. system poboru opłat (przychody), usługi/produkty, konkurenci, oferenci, nabywcy, ceny, dystrybucja, itp.
3. Założenia do analizy finansowej:
 - poszczególne elementy analizy finansowej powinny posiadać realne i uzasadnione założenia, z przywołaniem źródeł danych i/lub opisem metodologii ich sporządzenia;

¹ Zgodnie z zakładką „Źródła finansowania” z Wniosku o dofinansowanie wypełnianego w GWD.

² Zgodnie z zakładką „Warunki dofinansowania” z Wniosku o dofinansowanie wypełnianego w GWD.

³ Dane do analizy powinny być spójne z zakładką „Dane finansowe” z Wniosku o dofinansowanie wypełnianego w GWD

⁴ Wykonalność i trwałość finansową należy rozpatrywać w odniesieniu do Wnioskodawcy z uwzględnieniem realizowanego przedsięwzięcia.

- analiza finansowa może zostać sporządzona w cenach stałych lub zmiennych (uwzględniających zmianę czynników makroekonomicznych), jednakże, ze względu na specyfikę Programu wskazane jest wykorzystanie cen stałych;
- okres prognoz finansowych jest stały, wynosi 15 lat i nie jest uzależniony od formy dofinansowania (pożyczka, dotacja, pożyczka i dotacja).
- do dyskontowania przepływów pieniężnych, na potrzeby wyliczenia wskaźników efektywności finansowej oraz na potrzeby wyliczania luki w finansowaniu, należy zastosować średni ważony koszt kapitału (WACC); wartość WACC należy obliczyć za pomocą „Kalkulatora ratingu i WACC” dostępnego na stronie internetowej NFOŚiGW <https://www.gov.pl/web/nfosigw/kalkulatory-pomocy-publicznej>
- zagadnienia podatkowe powinny zostać ujęte w oparciu o obowiązujące przepisy prawa;
- rachunek przepływów pieniężnych powinien zostać sporządzony za okres 3 lat wstecz oraz na okres prognoz finansowych bez względu na sposób prowadzenia księgowości Wnioskodawcy i obowiązek jego sporządzenia wynikający z przepisów obowiązującego prawa. Rachunek przepływów jest konieczny do sporządzenia ratingu finansowego stosowanego przez NFOŚiGW do oceny finansowej oraz rekomendacji zabezpieczeń.
- założenia makroekonomiczne (jeżeli dotyczy) powinny zostać ujęte i przedstawione w zakresie adekwatnym dla charakteru projektu i jego modelu finansowego, z podaniem źródeł pochodzenia danych.

4. Luka w finansowaniu.

Wartość pomocy publicznej na przedsięwzięcie nie może przekroczyć tzw. luki w finansowaniu. Luka w finansowaniu zdefiniowana jest w art. 2 ust. 118 rozporządzenia Komisji nr 651/2014. W przypadku pomocy na sieć dystrybucji „luką w finansowaniu” będzie wartość NPV (NPV – z ang. Net Present Value) wyliczona na podstawie przepływów pieniężnych dla przedsięwzięcia (w zakresie sieci dystrybucji) analogicznych, jak na potrzeby analizy finansowej (bez uwzględniania finansowania inwestycji).

Przy wyliczaniu luki w finansowaniu:

- należy uwzględnić wydatki inwestycyjne (w razie potrzeby także inwestycje odtworzeniowe) oraz wartość rezydualną na koniec okresu prognozy (tj. wartość księgowa środków trwałych netto);
- nie należy uwzględniać amortyzacji;
- nie należy uwzględniać źródeł finansowania inwestycji (tj. dotacji, wypłat i spłat pożyczek/kredytów, odsetek);
- nie należy uwzględniać zmian w kapitale obrotowym;
- do dyskontowania przepływów na potrzeby wyliczenia luki w finansowaniu należy zastosować średni ważony koszt kapitału (WACC); stopę WACC należy obliczyć za pomocą „Kalkulatora ratingu i WACC” dostępnego na stronie internetowej NFOŚiGW: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/kalkulatory-pomocy-publicznej>
- wypełniony Kalkulator należy załączyć do wniosku;
- okres prognozy powinien wynosić 15 lat;
- wyliczenie luki w finansowaniu należy przedstawić w Modelu finansowym.

Pozostałe regulacje dotyczące pomocy publicznej zostały przedstawione we Wniosku o dofinansowanie (GWD) w Instrukcji wypełniania wniosku dostępnej na stronie internetowej NFOŚiGW: https://gwd.nfosigw.gov.pl/pliki/instrukcja_pomoc_publiczna_Digitalizacja.docx

5. Źródła finansowania przedsięwzięcia.

Wnioskodawca powinien przedstawić planowane źródła finansowania przedsięwzięcia w podziale na środki własne, środki NFOŚiGW oraz zewnętrzne źródła finansowania, przy czym każde ww. źródeł powinno być szczegółowo opisane wraz z podaniem warunków na jakich finansowanie zostało/zostanie pozyskane (okres finansowania, karencja, oprocentowanie, zabezpieczenia, itp.).

W przypadku środków własnych należy wskazać źródło ich pochodzenia (przykładowo: bieżąca działalność gospodarcza, lokaty terminowe, rachunki bankowe, inwestycyjne, itp.).

W przypadku planowanego dokapitalizowania należy wskazać kwotę, termin, podmiot obejmujący udziały/akcje oraz udokumentować, że wskazany podmiot dysponuje środkami na dokonanie dokapitalizowania.

6. Warunki finansowania pożyczki ze środków NFOŚiGW.

W zakresie wnioskowanego dofinansowania z NFOŚiGW należy przedstawić propozycję jego warunków tj. okresu wypłat i spłat, karencji oraz zabezpieczeń zwrotu (patrz: pomoc kontekstowa dla zakładki „Warunki finansowania” w GWD).

Dla prognoz spłaty rat kapitałowych pożyczki z NF należy przyjąć kwartalne okresy spłaty z terminami spłat odpowiednio: 31 marzec, 30 czerwiec, 30 wrzesień i 20 grudzień każdego roku.

Jeśli pierwsza spłata raty kapitałowej planowana jest (przykładowo) na koniec grudnia 2025 roku, tj. na dzień 20-12-2025 r., to poprawnym terminem karencji jest data 19-12-2025 r., tj. data o jeden dzień wcześniejsza, niż data spłaty pierwszej raty kapitałowej.

7. Zewnętrzne źródła finansowania (np. pożyczka, kredyt bankowy) powinny zostać opisane w zakresie analogicznym, jak dla dofinansowania z NFOŚiGW, przy czym w przypadku pożyczek (tzw. podporządkowanych, właścicielskich od udziałowca, czy od podmiotu powiązanego) należy przedstawić także sytuację finansową podmiotu udzielającego pożyczki potwierdzającą możliwość dysponowania odpowiednimi środkami finansowymi (nie dotyczy instytucji finansowych jak np.: WFOŚiGW lub bank).

8. Pozostałe zalecenia.

Przy sporządzaniu prognoz finansowych Wnioskodawca powinien uwzględnić wpływ realizowanego przedsięwzięcia na prognozowaną sytuację finansową (przychody i koszty przedsięwzięcia, sposób i źródła finansowania, koszty eksploatacji, koszty obsługi zadłużenia zaciągniętego na realizację przedsięwzięcia, itp.).

W związku z powyższym, oczekuje się, że:

- przygotowywane przez Wnioskodawcę prognozy finansowe będą opracowane w sposób racjonalny i uzasadniony, na podstawie realnych, opisanych we Wniosku o dofinansowanie/Studium wykonalności założeń,
- okres karencji w spłacie kapitału pożyczki będzie niezbędny i powiązany z osiąganiem efektów (rzeczowych/ekologicznych) uzyskiwanych w ramach realizowanego przedsięwzięcia (np. rozpoczęcie spłaty rat po osiągnięciu zdolności produkcyjnych), z zastrzeżeniem, że nie może on przekraczać maksymalnego okresu ustalonego w Programie priorytetowym.
- spłata odsetek od pożyczki z NFOŚiGW nie podlega karencji,
- okres spłaty kapitału pożyczki z NFOŚiGW zaplanowany przez Wnioskodawcę będzie optymalny w odniesieniu do poziomu nadwyżki finansowej generowanej przez Przedsięwzięcie, co powinna potwierdzać również wartość wskaźnika pokrycia obsługi długu (WPOD), liczonego wg formuły: $[(\text{środki pieniężne z działalności operacyjnej} + \text{środki pieniężne z działalności inwestycyjnej} + \text{wpływy z działalności finansowej} + \text{środki pieniężne na początek okresu}) / \text{wydatki z działalności finansowej}]$.

9. Wykonalność i trwałość finansowa.

Wnioskodawca powinien dokonać analizy i podsumowania wykonalności i trwałości finansowej przedsięwzięcia, przy czym, wykonalność finansowa oznacza, że Wnioskodawca będzie dysponował środkami pieniężnymi wystarczającymi do realizacji/wdrożenia przedsięwzięcia, natomiast trwałość finansowa oznacza, że Wnioskodawca będzie dysponował środkami pieniężnymi do późniejszego zarządzania aktywami i ich eksploatacji.

Analiza wykonalności i trwałości finansowej przedsięwzięcia powinna być przeprowadzona w oparciu o rachunek przepływów pieniężnych, z którego powinno wynikać, że Wnioskodawca generuje dodatnie roczne saldo przepływów pieniężnych na koniec każdego roku prognozy.

Trwałość finansowa w przypadku dofinansowania w formie dotacji jest tożsama z okresem trwałości przedsięwzięcia, oznaczającym obowiązek utrzymania efektu rzeczowego i ekologicznego w okresie wskazanym w danym programie priorytetowym. W przypadku dofinansowania w formie pożyczki obejmuje wymagany okres trwałości przedsięwzięcia, a także lata, w których będzie następowała spłata pożyczki (tzw. okres finansowania)⁵.

⁵ W przypadku dofinansowania w formie dotacji za okres trwałości finansowej przedsięwzięcia przyjmuje się standardowo okres pięciu lat od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia. W przypadku dofinansowania w formie pożyczki okres trwałości finansowej to okres finansowania, który oznacza sumę okresu wypłat, karencji w spłacie kapitału oraz spłat pożyczki (zgodnie z zakresem części opisowej studium wykonalności w pkt. 5.3.2).

10. Analiza ryzyka.

Analiza ryzyk powinna być wykonana z uwzględnieniem poniższych obszarów ryzyka:

- ryzyko finansowe, w tym ryzyko wykonalności i trwałości finansowej,
- ryzyko operacyjne (np. posiadanie niezbędnej dokumentacji technicznej i decyzji administracyjnych, prawidłowość i stabilność struktury instytucjonalnej, itp.),
- ryzyko ekologiczne, w tym: osiągnięcia i utrzymania efektu rzeczowego i ekologicznego we wnioskowanych terminach,
- inne.

Analiza ryzyka powinna mieć charakter jakościowy i wskazywać okoliczności, które mogą spowodować wystąpienie określonej sytuacji. Należy przedstawić ocenę prawdopodobieństwa faktycznego wystąpienia danego ryzyka poprzez przypisanie do niego jednej z trzech kategorii prawdopodobieństwa (niskiego, średniego i wysokiego) oraz opisać okoliczności, jakie przyczyniłyby się do wystąpienia takiej sytuacji wraz ze wskazaniem działań, które podejmie Wnioskodawca w celu minimalizacji ewentualnych skutków wystąpienia danego ryzyka.

11. Analiza alternatywnych rozwiązań (analiza opcji).

Sporządzenie analizy opcji uzależnione jest od charakteru realizowanego przedsięwzięcia. W ramach analizy opcji należy uzasadnić wybór najbardziej opłacalnego rozwiązania technicznego i zakresu inwestycji, który pozwala na uzyskanie założonego efektu ekologicznego (jednakowego dla wszystkich analizowanych opcji). Spośród rozwiązań technicznych (technologia, rozmieszczenia przestrzenne, itp.) umożliwiających osiągnięcie celów założonych przy formułowaniu zakresu niezbędnych inwestycji należy w drodze analizy opcji (wraz z analizą tzw. „wariantu zerowego”, tj. zaniechanie realizacji przedsięwzięcia), z wykorzystaniem metod ekonomicznych (m.in. analizy efektywności kosztowej) wskazać rozwiązania najefektywniejsze ekonomicznie.

Dla przeprowadzania analizy efektywności kosztowej analizowanych opcji, zaleca się stosowanie analizy efektywności kosztowej, opartej na metodyce DGC⁶.

⁶ Dynamic Generation Cost (DGC) – Metodyka analizy efektywności kosztowej w oparciu o wskaźnik dynamicznego kosztu jednostkowego.